

Kaapon Kaiku *IV/2020*

26. vuosikerta

Sisältö

Puheenjohtajan palsta	3
Lämmin joulutervehdys Rikantilan koululta!	3
Joulutarinat koululta	5
Luotaamaton alue Lutanjärven rannall	8
From west coast to west coast	9
Länsirannikolta länsirannikolle (käännös)	10
Kun isä kellon osti	12
Sukuselvitystä	13
Jussila Alina jouluyllätys	14
Ruusun arvoinen kuningatar	17
Ristikko	20

Julkaisija: Rikantilan koulun kyläyhdistys yhteistyössä Eurajoen kunnan kulttuuritoimen kanssa www.rikantila.fi

Painos: n. 165 kpl

Ilmestymisajankohdat: I Maaliskuu
II Kesäkuu
III Syyskuu
IV Joulukuu

Tilaushinta kotimaahan:
15 euroa/vuosikerta

TOIMITUS

RIKANTILA:

Tauno Perkiö (päätoimittaja)
puhelin 044 9802153
sähköposti tauperk@gmail.com

SAARI:

Kirsi Hassinen

puhelin 040 5074843
sähköposti kirsi.hassinen@platom.fi

LUTTA:

Mauno Paassilta (lehden tilaukset)
puhelin 050 568 7147
sähköposti manu47@eurajokinetti.fi

RITAVUORI:

Marja Hiltunen

puhelin: 040 7170221
sähköposti
hiltunen.marja@gmail.com

RIKANTILAN KOULUN KYLÄYHDISTYKSEN JOHTOKUNTA V. 2020

Kiikola Heidi, puheenjohtaja	040-7043458
Capri Tiia, varapj.	044-2421674
Pörsti Juhani, rahastonhoitaja	050-0824501
Jasu Hannele, sihteeri	050-4079608
Laakeristo Hanna	050-3098703
Mikkola Marko	050-4102078
Mäenpää Anna-Mari	044-7090111
Hassinen Kirsi	040-5074843
Kiikola Markku	050-3639863

KOULU

Koulu (02) 8682611 Rikantilantie 194 27150 Eurajoki

Hinno Päivi 044-3124250

Puheenjohtajan palsta

Joulutervehdys kylille!

Yhdistetyssä tämän vuoden kevät- ja syyskokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja yhdistyksen johtokuntaan tulevat muutokset. Puheenjohtajana 2021 toimii *Kirsi Hassinen* ja uutena johtokuntaan liittyy *Maija Esko*.

Laavuasiat saatiin marraskuussa pidetyssä ylimääräisessä kokouksessa eteenpäin laavun rakentamista puoltavalla päätöksellä ja päätöksellä laavun uudesta sijainnista. Kokouksessa perustettiin myös työryhmä hoitamaan tulevia laavun hankinta-asioita ja suunnitelmia. Asian edistymisestä joko pidetään ylimääräinen kokous tai käsitellään vuoden 2021 kevätkokouksessa.

Tulevia tapahtumia tätä kirjoittaessa on jouluihin metsäpolku lauantaina 19.12. klo 17:30-19:00. Tästä jaetaan kutsu erikseen jokaiseen talouteen, koska tämä lehti saattaa ilmestyä vasta tapahtuman jälkeen.

Tämä on viimeinen puheenjohtajan palstani. Lämmin kiitos kaikille vuosien aikana johtokunnassa kanssani toimineille ihmisille. Tahdon kiittää myös kaikkia kyläläisiä ja lukemattomia tapahtumissa käytyjä keskusteluja. Johtokunnassa toimimillani vuosilla on varmasti iso vaikutus ja merkitys minulle tulevaisuudessa. Erityisen iso kiitos lehden päätoimittajille kaikista niistä lisätunneista ja muistutuksista tämän palstan kirjoittamisen suhteen. Ilman niitä tämä osio lehdestä olisi jäänyt monesti luonnosteluvaiheeseen allekirjoittaneen muistiinpanoihin.

Rauhallista joulua ja olkoon vuosi 2021 kaikin puolin edeltäjänsä parempi.

Heidi Kiikola, puheenjohtaja

Lämmin joulutervehdys Rikantilan koululta!

Vuosi 2020 alkaa kulkea viimeisiä viikkojaan, ja koulussamme on käynnissä ahkerat joulunvalmistelut. Vaikka yhteiskunnan vallitseva tilanne on varsin poikkeava ja koulussakin joudumme toimimaan erikoisjärjestelyin, niin silti olemme pystyneet toteuttamaan varsin perinteisiäkin puuhia yhdessä. Olemme leiponeet pipareita, askarrelleet joulukoristeita ja rakentaneet yhdessä joulutarinoita kirjoittaen, piirtäen ja animaation keinoin. Joululauluistakin on nautittu yhdessä.

Tämä kulunut vuosi on ollut selkeästi hyvin erilainen kuin niin monet muut aiemmat. Covid-19:n aiheuttama pandemia pakotti meidät kaikki uuden äärelle vieden jokaisen meistä pois mukavuusalueeltaan. Koulumaailmassa jouduimme kehittämään etäkoulun toimintamallit tyhjästä, ja digiloikka entisestä oli valtava, etenkin tällaiselle tuoreelle opettajalle. Monelle etäkoulu ja turvavälien noudattaminen sekä kotiin jääminen oli varsin ahdistavaa ja kavereita tuli ikävä, mutta löytyi niitäkin, joille nämä uudet toimintatavat sopivat. Me olemme kaikki niin erilaisia, ja käsittelemme asioita eri tavoin. Yhdessä olemme kuitenkin selvinneet näistäkin haasteista. Yhdessä meissä on voimaa, ja mielestäni tästä ajanjaksosta olemme voineet oppia, kuinka toisiamme huomioimalla ja kuuntelemalla tämäkin koettelemus voi kääntyä aikanaan rikkaudeksi. On ollut hienoa huomata, kuinka elämäntahtia hidastamalla on opittu löytämään onni läheltä ja elämän pienistä, hienoista hetkistä. Ulkomaanmatkojen sijaan oppilaat haaveilevatkin tällä hetkellä uimahalliin menemisestä läheisensä kanssa. Yleinen toive on myös saada halata, toisiaan ja opettajaa. Pieni halaus kertoo niin paljon sen saajalle, ja on niin yksinkertainen tapa ilmaista välittämistä.

Rikantilan koulun yhteisö on oma, iloinen maailmansa, jonka voi helposti uskoa selviävän ajan myrskyissä. Koulun henkilökunta on kuin ystäväpiiri, jossa toisia autetaan ja toisia tuetaan. Minutkin he ottivat avosylin joukkoonsa mukaan. Pienessä kyläkoulussa kaikki oppilaat tuntevat toisensa, ja kaikkien kanssa ollaan myös kavereita, yli luokkarajojen. Yhteisiä leikkejä riittää, mihin liittyä mukaan, paitsi tietysti silloin, kun opettajat joutuvat turvavälien noudattamisen vuoksi sen kieltämään. Mutta missä muualla voisit nähdä 6.-luokkalaisten pelaavan yhdessä esimerkiksi koripalloa 1.-luokkalaisten kanssa, kuin kyläkoulussa? Kyläkoulussa lapsi voi huoletta olla lapsi ja toteuttaa itseään leikkien.

Joululoma alkaa pian, ja samalla lähenee minun viransijaisuuteni päätös. On ollut ilo työskennellä tässä koulussa, vaikka välillä on pää vähän humissut kaikkien haasteiden äärellä. Vaihteleva vuosi on ollut kuitenkin täynnä iloisia oppimisen hetkiä ja yhteisiä naurun remakoita. Minun tulee varmasti ikävä kaikkia koulun oppilaita ja koulun henkilökuntaa, sekä vanhaa tunnelmallista koulurakennusta ikivanhan ja viisaan kuusen varjossa. Toivon teille kaikille hyvää jatkoa, ja erityisesti toivon, että vielä tavataan. Ja halataan!

Oikein hyvää ja tunnelmallista joulua kaikille!

Iloisin terveisin, *Päivi Sundholm*, Rikantilan koulun 3.-6.-luokan opettajan viransijainen

Joulutarinat koululta

Melodyn Taiat!

Olipa kerran Melody. Melodyllä on sisko nimeltään Jessy ja Melodyllä on myös isä, äiti ja koiranpentu nimeltään Peddy.

Joulukuun Alussa Kotona.

- Ahhhh, huomenta äiti! Sanoo Melody pelästyneenä.
- Huomenta Melody, minä tein sinulle pannukakkua aamupalaksi, sanoo äiti väsyneenä.
- Melody pukee vaatteet päälle ja juoksee alakertaan•
- Huomenta iskä, huomenta Jessy, Melody sanoo iloisena.
- Mikä pistää sinut niin iloiseksi? Sanoo Jessy miettivänä.
- Koska on joulukuu, daa! Sanoo Melody Jessylle nauraen.
- Melody syö pannukakut nopeasti ja juoksee takaisin yläkertaan, omaan huoneeseensa•
- Mä kyllä saan sut kiinni!! Sanoo Jessy Melodyn perässä.
- Etkä saa!! Sanoo Melody juoksien.
- Melody on huoneessaan ja äiti huutaa hänelle että..•
- Melody mene hakemaan maitoa ja lihapullia kaupasta!
- Okeii, mutta en käytä omaa rahaani! Huutaa Melody äidilleen.
- Melody juoksee alakertaan ja ottaa rahat äidiltä lihapulliin ja maitoon, Melody pukee takin ja pipon päälle ja menee ulos pyöränsä luo ja alkaa polkea kauppaan.•

Kaupassa

- Okei elikkä, maitoa ja lihapullia, Melody sanoo itsekseen.
- Hei tarvitsetteko apua? outo mies kysyy Melodilta.
- Umm.. En tarvitse, kiitos? Sanoo Melody ihmeissään.
- Kyllä minä voin sinua auttaa. Ole hyvä! Outo mies sanoo Melodylle.
- Outo mies antaa Melodylle purkin maitoa ja lihapullia•
- Ai! Kiitos todella paljon! Sanoo Melody kiitollisena.
- Outo mies ottaa paperin taskustaan ja pistää sen Melodin kasvoille•
- Ahhh apu-.... Pyöräyksissä oleva Melody sanoo.
- Poliisit huomaavat, kun outo mies nukuttaa Melodyn ja menee miehen perään juoksien ja yksi poliisi ottaa Melodyn ja vie Melodyn sairaalaan.•

Sairaalassa

- Ahh! Missä minä olen! Sanoo Melody pelästyneenä.
- Ai sinä heräsit, vihdoinkin, sanoo lääkäri Melodyn vieressä.
- Äiti, isä, Jessy!! Sanoo Melody hämmästyneenä.
- Voi kulta, sinä vihdoinkin heräsit, tule mennään kotiin! Sanoo äiti huolissaan.
- Melodyn perhe menee ulos ja auton sisälle ja lähtee kotiin.•

Kotona

- Voinko mennä nyt hakemaan ne lihapullat ja maidon? Sanoo Melody nauraen.
- Juu kyllä voit mutta, OLE VAROVAINEN! Sanoo äiti nauraen ja peloissaan.

Kaupassa

- Okei elikkä- Se on taas täällä! Sanoo Melody peloissaan.

Kaapon Kaiku IV/2020

-Se olet taas sinä, outo mies sanoo.

•Melody leikkii, että voi käyttää jäävoimia, mutta sitten Melody oikeasti jäädyttää oudon miehen. •

-MITÄ IHMETTÄ! Melody huutaa.

•Melody menee pois kaupasta ja menee kotiin. •

Kotona •

-Äitiiiiii!! Huutaa Melody äidilleen.

-No mitä nyt kulta!? Äiti huutaa Melodylle

-Pistä lasiin vettä niin sitten näytän! Huutaa Melody äidilleen.

•Äiti pistää lasiin vettä. •

-Äiti väistä ja katso! Melody sanoo äitille.

•Melody muuttaa lasissa olevan veden jääksi. •

-Mitä ihmettä! Olet taikuri! Sanoo äiti Melodylle ylpeänä ja innoissaan.

•Ja nykyisin Melody tunnetaan Jäätyttönä. •

Senni Kiikola 5lk, Rikantilan koulu

Joulutarina

Oli jouluaatto, kaikki valmistautuivat joulupukin vastaanottamiseen, kello käy, ja se menee jo yli 21:n. Pukkia ei näy eikä kuulu, ja kyläläiset alkavat huolestua, olihan pukki tulossa? Kello tikittää vielä kaksi tuntia, oveen ei koputeta, eikä savupiipusta tule ketään. Kylässä kokoonnutaan alastelaisten koululle, ja kas, koko kylä on koolla. Tilanteesta keskustellaan, ja rekeä aletaan etsiä otsalampujen valossa, mutta ketään ei näy. Yhtäkkiä puun takaa löytyy lahjapaketti, ja hangen alle on joutunut lisää. Paketteja on paljon, ja ne näyttävät johtavan kalliolle. Kalliolta löytyy joulupukin lakki, ja kyläläiset säikähtävät ja tyrmistyvät, kun he näkevät reenkappaleita kallion reunalla.

Kallion eteen laskeudutaan, ja sieltä löytyy kahdeksan poroa. Yksi kyläläinen huudahtaa. "Näin kaukana lapista ei voi olla poroja, niiden täytyy olla joulupukin!" Kaikki hajaantuvat, ja päättävät etsiä rekeä kallion tuntumasta. Vartin päästä joku huutaa, "LÖYTYI!"

Reki oli kuusen alla, ja joulupukki löytyi nuotion ääreltä siirtolohkareen suojista. Pukki autettiin pystyyn, lahjat kerättiin, rekeen vaihdettiin uudet osat kylässä, porot valjastettiin, ja pukki vietiin lämmittelemään. Puolen tunnin päästä joulupukki oli taas kunnossa, ja hän lähti kiertämään maailmaa, kun kyläläiset saapuivat koteihinsa, kaikki löysivät paljon lahjoja kuusien alta, joulu oli pelastettu, ja kaikki olivat iloisia, joulusta nautittiin niin pitkään kuin pystyi, ja kaikki elivät elämänsä onnellisina loppuun asti. Loppu!

Kai Mikkola, 5lk RIK

Joulupukki ongelmassa

Olipa kerran joulupukki, joka vietti synttäreitään. Yhtäkkiä hän tajusi, että huomenna on jouluaatto ja lahjoja ei ole tehty! Pukki käski tontut tekemään töitä, mutta kaikki tontut nukkuivat sikeästi. Joulupukin piti mennä tonttujen huoneeseen huutamaan "TONTUT YLÖS TEKEMÄÄN TÖITÄ!" ja tontut säikähtivät kiireellä tekemään lahjoja. Joulupukki oli onnellinen ja hän teki itsekin lahjan raumalaiselle tytölle.

Jouluaatto saapui ja kaikki olivat innoissaan, paitsi pukki, koska hän älysi, että jouluaatto menee pilalle, jos hän ei tee työtä. Onneksi kaikki lahjat oli tehty. Joululahjat olivat säkissä valmiina odottamassa. Joulupukilla tuli taas ongelma porojen kanssa, koska Petteri oli kipeä. Petteri sanoi ihmisten kielellä, että "Syön riisipuuroa, että parannun". Joulupukki kiitti Petteriä ja antoi riisipuuroa ja Petteri parantui ja päästi onnellisesti jakamaan lahjoja. Kun pukki oli jakanut kaikki lahjat, hän ei jaksanut tehdä enää mitään, joten hän päätti mennä nukkumaan ja muori laittoi tulen takkaan. Pukki kiitti muoria, vaikka hän oli väsynyt.

Kun aamu koitti niin muori päätti, että "Teen riisipuuroa". Joulupukki heräsi puuron tuoksuun ja pukki päätti, että "Meen syömään puuroa", sitten pukki meni syömään puuroa ja sen jälkeen pukki oli niin täynnä että, pukki päätti ottaa pienet nokoset. Päikkäreiden jälkeen pukki lähti hoitamaan poroa. Pukki huomasi katsoessaan lahjasäkkiinsä, että joku oli antanut joulupukille lahjan. Se lahja oli joulukerkuja ja terveiset raumalaiselta tytöltä. Pukki oli onnellinen ja näytti sen lahjan muorille. Muori oli onnellinen pukin puolesta ja kaikki olivat onnellisia.

Lasse Laaksonen 5lk, Rikantilan koulu

Mitä Ilves ja Kettu saivat joululahjaksi?

Olipa kerran Ilves, joka halusi olla jouluna tonttu. Ilves oli hyvä matikassa. Ilves laski viisi kuukautta sitten, kuinka monta päivää on joulun. Ilves halusi joululahjaksi pöytäkoneen, uuden PS4:sen ja uudet Hyper X-kuulokkeet. Oli jouluaatto. Ilves avasi yhden lahjapaketin ja sai pöytäkoneen, +500€ lahjakortin PS-storeen ja ei sinä vielä kaikki, Ilves myös sai 1000 kolikkoa pelirahaa. Haluatteko tietää, mitä Ilveksen hyvä ystävä Kettu sai lahjaksi? Hän sai Porin Mäkkäriin 20€ lahjakortin ja uuden tietokoneen. Ilves päättää puolet lahjakortistaan Ketulle ja sen takia Ilves pääsi joulupäivänä tontuksi auttamaan Joulupukkia. Ilves oli tosi iloinen ja Kettu myös.

Lauri Laaksonen 5lk, Rikantilan koulu

Ristikon ratkaisu

Luotaamaton alue Lutanjärven rannalla

Luotaamaton alue on saaristossa, rannoilla ja verkossa elävä kulttuuritapahtuma.

Luotaamaton alue on vuodesta 2015 ollut mukana kehittämässä lähialueen saaristoa jarantoja elävinä kulttuuriympäristöinä. Mukana on ollut teoksia ja tapahtumia, jotka ovat olleetkokeilevia, osallistavia, hetkellisiä tai koko kesän kestäviä. Tämän lisäksi on järjestettytyöpajoja ja erilaisia toiminnallisia tapahtumapäiviä.

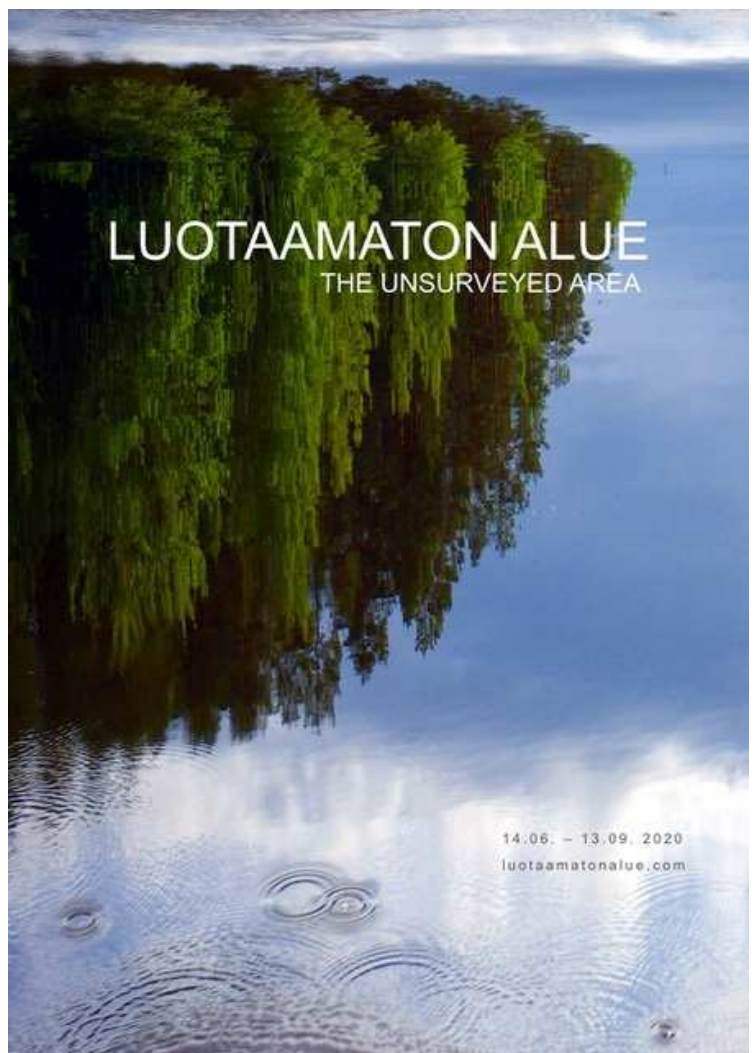
Luotaamattoman alueen työryhmä huolehtii tapahtuman suunnittelusta, teosten valinnasta, tiedottamisesta, verkkosivuista ja ympäristöä kunnioittavasta toteutuksesta. Viime kesänä taiteilijoista osa oli mukana etänä, minkä mahdollisti verkkogalleria ja osaksi luontoympäristöä ripustetut, läpikuultavalle kankaalle tulostetut teokset. Teoksia oli esillä Rauman saaristossa, Omenapuumaassa, Pyhärannassa ja Suomen kuvataiteen päivästä 10.7. Luotaamaton alue oli esillä myös Pyyktuvan rannassa Lutanjärvellä.

Parhaillaan on käynnissä tapahtuman seitsemännen kesän 2021 suunnittelu.

Luotaamatonta aluetta ovat olleet tukemassa Suomen kulttuurirahasto, Erkki Paasikiven säätiö, Rauman kaupunki, Rauman merimuseo ja Runoluoto.

– *Maija Esko* –

www.luotaamatonalue.com
#luotaamatonalue

From west coast to west coast

I am not from around here. And, as a foreigner in a small village, I'm often asked how it is that I have come to live in Rikantila. The obvious, and shortest, response is simply because of my Finnish wife. Like many foreigners in Finland, I fell in love with a Finnish woman. Many years, and 2 children later, here we are.

However, when the village paper asks me to explain how it is that I came to live here, I feel a need to provide a bit more detail. This is difficult because I don't feel I actually ever had a plan to move here and yet I feel everything I have done in my life has lead me here.

I think in order to make my answer a little less convoluted , I'll narrow it down to three themes. These themes are: the west coast, basketball, and boats. These themes are the major reasons why I live here today.

Like almost every American, I am the result of families who left a far away land to find a new life. For some reason, a Norwegian family (my mother) and an Italian family (my father) selected a small west coast fishing village to call their home. Eventually, these two people fell in love and moved to a larger town (Portland, Oregon) where they made me and several tall siblings.

When you are tall and your family is involved in the fishing industry a couple of things are bound to happen, and they did. From the time I was 15 till I was 24, I participated in the seasonal fisheries of Bristol Bay, Alaska and the rest of the year was devoted to developing my skills as a basketball player.

After completing my studies and my sports eligibility at San Francisco State University in 1998, I thought I'd pursue a professional basketball career in Europe. I spent a few months playing with nearly every division I team in Holland before deciding that I did not want to continue with basketball after all. Having spent little time overseas, I decided that I would travel to Ireland for a week or two before returning to Oregon.

That 'week or two' turned into 16 months. When I traveled to the west coast of Ireland I fell in love with the landscape and life close to the sea. Because I had a historia of working on boats, I eventually found a job on a small cargo vessel that serviced the sparsely populated islands of the Connemara coast.

I was living in a tiny village (much smaller than Rikantila) when one day I found myself walking past a very tall and very beautiful woman. I had to say something and what came out of my mouth was, "You're not from around here are you?" It wasn't

really a question but a quick excuse to talk to her. It worked. She took off her headphones and she allowed me to repeat my question and I quickly invited her to the pub that evening.

We fell in love. We were married and spent many years living in Oregon. We had children and decided that the best place to raise them would be in Finland. We planned a return to my wife's west coast, not knowing exactly where we would live but certain we wanted to live in the countryside.

Fortunately for us, Mikko and Markku were ready to move to Eurajoki and leave open this home that has been in the family since 1895. This is the perfect place for us and we love living in Rikantila. We are grateful to have been welcomed by our neighbors and we appreciate this west coast community we call home.

– *Nicholas Capri* –
Capri Coffee
www.capricoffee.fi
0442421674
#capri_coffee

Länsirannikolta länsirannikolle (käännös)

En ole täältä päin kotoisin. Koska olen ulkomaalainen tässä pienessä kylässä, minulta kysytään usein, kuinka päädyin Rikantilaan asumaan. Lyhin ja ilmiselvin vastaus tuohon kysymykseen on yksinkertaisesti suomalainen vaimoni. Kuten monet ulkomaalaiset Suomessa, rakastuin suomalaiseen naiseen. Monia vuosia myöhemmin ja kahden lapsen jälkeen, täällä sitä ollaan.

Kylälehdän toimituksen kysyttyä minulta tuon saman kysymyksen Suomeen päätymisestä koen kuitenkin tarpeelliseksi vastata yksityiskohtaisemmin. Kysymykseen on vaikeata vastata, koska en oikeastaan koskaan suunnitellut muuttaa tänne, mutta silti kaikki mitä olen elämässäni tehnyt, on johdattanut minut tänne.

Jotta vastauksestani ei tulisi liian mutkikas, rajaan sen kolmeen asiaan. Nämä kolme asiaa ovat länsirannikko, koripallo ja laivat. Nämä kolme ovat pääsyyt siihen, että asun täällä tänä päivänä.

Kuten melkein kaikki amerikkalaiset, minäkin polveudun suvuista, jotka jättivät kaukaisen kotimaansa etsiäkseen uuden elämän. Jostain syystä sekä äitini norjalainen suku että isäni italialainen suku valitsivat asuinpaikakseen saman pienen kalastajakylän Amerikan länsirannikolla. Sittemmin äitini ja isäni rakastuivat ja muuttivat

suurempaan kaupunkiin Portlandiin, joka on Oregonin osavaltiossa, ja siellä synnyimme me, minä ja muut pitkät sisarukseni.

Kun on kookas ja perhe on kalastusalalla, jotkut asiat ovat kuin tuomittuja tapah-tumaan, ja niin siinä sitten kävikin. Ikävuosina 15:stä 24:ään osallistuin kausittaisiin kalastuksiin Alaskan Bristol Bayssa ja loppuvuoden omistauduin koripallotaitojeni kehittämiseen.

Kun sain opintoni ja urheilijan kelpoisuuteni valmiiksi San Franciscon osavaltion-yliopistossa 1998, päätin tavoitella uraa ammattilaiskoripalloilijana Euroopassa. Ku-lutin muutaman kuukauden pelaamalla lähes jokaisen Hollannin ykkösdivisioonan joukkueen kanssa kunnes päätin, että loppujen lopuksi en haluakaan jatkaa kori-palloilua. Koska olin viettänyt vasta niin vähän aikaa ulkomailla, päätin matkustaa Irlantiin viikoksi tai pariaksi ennen paluuta Oregoniin.

Se ”viikko pari” muuttui 16 kuukaudeksi. Matkustettuani Irlannin länsirannikolle rakastuin niihin maisemiin ja merelliseen elämään. Koska minulla oli taustaa laivalla työskentelystä, löysin lopulta töitä pieneltä rahtialukselta, joka palveli Connemaran rannikon harvaanasuttuja saaria.

Asuin pikkuriikkisessä kylässä, joka oli paljon Rikantilaa pienempi, kun eräänä päi-vänä vastaani tuli erittäin pitkä ja erittäin kaunis nainen. Jotain sanottavaa piti keksiiä ja suustani putkahti ”Et taida olla täältäpäin?” Se ei oikeastaan ollut niinkään kysy-mys, vaan pikaisesti keksitty tekosyy puhua hänelle. Se toimi. Hän otti kuulokkeensa pois, ja saatoin toistaa kysymykseni ja kohta kutsuin hänet pubiin samaksi illaksi.

Rakastuimme. Menimme naimisiin ja elimme monia vuosia Oregonissa. Saimme lap-sia ja päätimme, että paras paikka kasvattaa heidät on Suomessa. Suunnittelimme paluuta vaimoni kotiseudulle länsirannikolle, vaikka emme tarkkaan tienneet, missä asuisimme, mutta varmoina siitä, että haluaisimme asua maaseudulla.

Olimme onnekkaita, koska Mikko ja Markku [Haapanen] olivat valmiita muuttamaan kirkonkylälle ja jättämään meille tämän talon, joka on ollut vaimoni suvun hallussa vuodesta 1895. Tämä on täydellinen paikka meille, ja me rakastamme elämää Rikan-tilassa. Olemme kiitollisia, että naapurimme ovat toivottaneet meidät tervetulleiksi tänne ja arvostamme tätä länsirannikon yhteisöä, josta on tullut meille koti.

Kääntänyt suomeksi: *Ilkka Perkiö*

Kun isä kellon osti

Otsikko perustuu Juhani Ahon kertomukseen "Siihen aikaan kun isä lampun osti" vuodelta 1883. Kellon osto on paljon nuorempi asia, mutta on siitäkin melkoisesti aikaa, kun itsekin paikalla olleena tiedän olleeni reilusti alle 10-vuotias. Naapurissa oli huutokauppa vähän yli (?) 10-vuotiaana äitinsä menettäneen Mikko Koskisen kotona. Mikolta itseltään olin ajatellut kysyä, olisiko hänellä sattunut olemaan tietoa jopa vuodesta, mutta kun se ei ole onnistunut, riittää toteamus, että on siitä ainakin lähes 75 vuotta.

Kelloa on ainakin kaksi kertaa huoltanut tai korjannut nyt jo itsekin eläkepäiviään viettävä kelloseppä *Ari Salmesvirta*, ja muistan sille jotain tehneen ison Aro-Heinilän suvun kantaisän *Nestor Aro-Heinilän*kin, joka paikkakunnalla yleisesti tunnettiin aikalaistensa kellojen korjaajana. Kun Arin kanssa arvioimme kellomme ikää, osasin sen sanoa olevan 1800-luvulta, ja kelloa paikalleen asettaessaan Ari totesi kellon takana olevan vuosiluvun 1877. Minä puolestani olen päätellyt, että ilmeisesti varsin samaa ikäluokkaa "Maijalan faarin", *Nestor Aro-Heinilän* kanssa. Koska syntymävuottaan en onnistunut Tuomolta tiedustelemaan, sitä piti kysyä "kaikkítietävältä" *Tarmo Uolalta*, jolta kuulin vuodeksi 1874.

Harvassa varmasti ovat sen ikäluokan kelloista edelleen aikaa näyttävät. Lähinnä tulee mieleen Rikantilan Heinosella näkemäni, ja tarkempaa tietoa voisi löytyä Kaapon Kaikon toimituksesta.

– *Matti Virta* –

Sukuselvitystä

Sattumoisin tulin todenneeksi, että tänä vuonna on kulunut 200 vuotta kaukaisimman tiedossani olevan esi-isäni syntymästä. Kyse on *Gustaf Adolf Andrellista*, joka on ollut kraatari. Hän on syntynyt Lapissa TL 27.12.1820. Hän on isäni isoisä, ja sukulaisuutensa on sama mm. *Nurmen Karille* ja jo edesmenneelle *Suomisen Lasselle* sisaruksineen, mutta erityisesti *Koskisen Pentille*, jonka tekemään sukututkimukseen tämä muistelu perustuu.

Isäni isä 5-lapsisen perheen nuorimpana on jäänyt asumaan syntymäkotiaan ja sinne aikanaan perheensäkin perustanut. Samaa Vähävainion torppaa on pidettävä minunkin syntymäkotini, joka se on ollut myös edelleen tilaa asuvalle *Kallionpään Marja-Liisalle*. Sieltä on hieman jäljellä myös kraatari Andrellin aikaista välineistöä.

Ammattiinsa liittyvästä ehkä vain kyynäräkeppinsä, sillä sellaisena ei voi pitää aikansa "mankelia". Vuodelta 1834 on kuitenkin näyttävät kaulimet (kuva), jotka olen kuvitellut myötäjäisiksi (?) nuorikolleen, josta ei kuitenkaan nuorena kuolleen ole tullut minun esiäitiäni.

Vanhaksi ei varsinaisesti ole elänyt Andrellin Kustaakaan, vaikka isäksi on tullut vielä 63-vuotiaana. Siihen aikaan mies ilmeisesti olisi kuitenkin hyvinkin ollut verrattavissa isänä nykypresidenttiimme, vaikka *Sauli Niinistö* Aaro-poikansa syntymävuonna on täyttänyt jo 70 vuotta.

Tätä kirjoittaessani vietetään maamme 7:n presidentin *Juho Kusti Paasikiven* syntymän 150-vuotispäivää. Sitä ja lähestyvää joulua sävyttävät nyt kuitenkin koronainfektioiden päivittäiset lisääntymiset. Niiltä välttykäämme, joten rauhallisen, mutta hyvän joulun toivotuksin

– *Matti Virta* –

Jussila Alina jouluyllätys

Tämä tarina kertoo yhdestä Jussila Alina ja Alpertin joulusta. Se oli se sisaruspari, joka eläi ennen vanhaa omaa mökisä, viljeli maata ja kasvoi jostakin lehmästä, sikasta ja kananasta. Alina oli vanhimpi ja Alpert vanhempi, ja he olivat eläneet ilman vanhempiaan jo monta vuotta.

Heillä tuppahas tuli joulua ja juhannus kerran vuodessa, eikä niillä sen kummempia muistettuja jälkkipäiviä, mutta tämä joulua oli ikimuistoinen, koska silloin heillä tuli uusi perhejäsen. No, nyt te tähtäste meinaat, et Alina oli lopulta ottanut sen Pällin Jussin taikka jonkun muun sulhasen ja ruven hommamaa pikkupälleä, mutta ei sentään. Kysymys on vähän erilaisesta kaverista, eläinkunnan edustajasta.

Alpert oli jo pidemmän aikaan tehnyt mielenkoerat. Ne olivat häneen mielestänsä niin mukavia elukoita. ”Se on ihmisen paras ystävä, uskollinen ja viisas”, hän proukasi Alinalle sanna vähän väliä.

”Lakka jankkamasta, koera ei meillä tul. Ne kavalat ja tuvat konteissa kura joka paikkaha”, Alina vastasi joka kerta. ”Sää estä niiltä fläkeiltä kumminkaan kluutta.”

Alpert oli koettanut hyvää ja pahaa, suostutella ja uhkaila, mutta ei auttanut. Ilma Alina luppa häntä ei uskaltanut penikka ottaa. Katei heillä oli, ja ne olivat Alina silmäteri. Kulkiva häntä perässä tuvas, lypsyl ja marjamatkoilla. Mollin ja Missen olivat niitten nimet, ja komio kolle oli olivakki. Alina ruokaili koltiaisen hyviä, osti kalakauppialta silakoita ja juoti niiltä kermasimmaa maitoa. Kylä Alpertin kateista tykkäsi ja talvehtoinen oli mukava, koska lämmin elämä kehräsi syyliä. Oli niiltä seoraki; Alina varsinkin niiltä proukasi paohat, niiltä iloi ko suruijakki, mutta Alpert ei ollut suuri surminkaan tunnustanut, et hän kateil puhelis.

Kerran Alina oli sala kuulustellut, ko Alpert lässyt Missel. ”Mitä Missen, isä oma poika”, Alpertin leperteli, ko luuli, et Alina on tähtäste unes oma kamariisa. Mutta hän oli ruakkomeros hakemassa jottain honttamista, eikä Alpert ollut huomannut. Sitä ko Alina tuli voikkos kans komerosta, hän paukutti iha punaseks ja paineli oma kamariisa.

Sitä satui se kamal tapaus Alpertin, ko hän löi kirvel jalkkahasta, mettätöis. Alina peljästy niiltä kauhaste, et valla sydän meinas lakata lyämästä, ko Alpertin viätti tohtori tyä. Onneks haava saati neolotuks, eikä tarvinn saeralaha saak lähtä. Mutta sil aika ko hän varros kui Alpertin käy, hän huomasi, kui tärkeä ja raari se velipoika oikke onka. Millä hän ilma sitä lainkka pärjäis mailmas, hän funteras, eikä saanut tehdyks oikke mittä sinä päivän. Paitsi hän päät, et Alpert saakko koeras, ko se sitä jaksa ain vaa kohkat. Jos se vielä henkis kotti tule. Satui niiltä luannikkaste, et naaprihi, toisse Jussilaha, oli tullu sekarotussi penikoi joskus lokakuun alkupäivän. Ne olivat joulun iha passeli kokkosi, taikka Jussilan kerkesivä kaks jo antta poieski, konei heillä ollut raha niiltä ruakki. Hyvä ko saivat emänki ruakittu, eikä ain saattukka. Kerjämäs se kävei toiste huusholleis, ja joku ain heit sil jottain totkoi. Niiltä reisuil se tähtäste tiinekskin tuli. Jussilas kon oli täys tyä ruakki ihmisekki, yhdeksä henkki kaiken kaikkiaastas. Unto kävei sahal töis ja Bertta odotti kahdeksat lastas.

Ko Alpert sit ol tullu ehto edel kotti, jalk paketis, Alina ol poiken naapurihi. Hän ol sopin Unto kans, et he jätäisivä viimäse pennu vartoma joulu, ja Alina toisis sen sit iha yllätyksen Alpertin joullahjaks. Alina ol vannottan, etei Alpertil saisis hiisku, ja lapsillekka ei kerrot, ennenko vähä enne joulu, et Hissu, niinko he oliva penika ristin, muutaiski naapurihi. Alina lupas ruaka-appu penikal, kon Unto ol sitä miält, etei hän sitä jouluhu saak ruaki omil kusteillas. Alina ol sujauttan hänel pari seteli, ja sit Unto oliki ol oikee yhteistyähalune täsä hankkes.

Ny ol jouluaattoamupual ja Alina paistoi lanttuloora uunis. Kinkku ol paistet jo edellispäevän ja ehtoste ol harttasten kastet kakko se liämehe. Rasva vaa ol tiukkun suupiäleist. Piäne piimäjuustonki Alina ol pyäräyttän, ja sinä aikan ko loora oliva uunis, hän hakkas porkkana ja punajuure sallattihi. Sillei hän ol ostan kalakauppialt ja tehñ lasimestari silli, leipon pulli ja piparkaakui. Ainakki he herkuttelis joulun, vaik heijä jouluviattos ol muuto vaatimatont. Lahjoi ei pruukat osta, konei Alpert olis osan Alinal mittä osta, ja Alina neoloi Alpertil paedoi taik housui sillon ko tarvitti, ei niit kannattan ruvet paketoittema.

Alina ol päiväkaussi pyhjen ja tomuttan, vaikkei heil sunkka likast eikä tomust ollu muullostenka, mut jouluks hän ain laahas peito ja polstari ulos, kaik heijä vähä vaattes komeroist tuulettuma ja tarkist, eteivät koi ol syän mittä. Vaihdoid hyllypaperi komeroihi, harjas kato ja seinä ja viimätteks vaihdoid puhta petivaatte sänkkyhy ja suvel pesty matta laattioil. Sit sai häne pualestas joulu tul. Alpert tuskannui joka vuas tähä vähätihi, vaik ol hänestäkki niinko joulu tunttu enemä, ko kaik ol putipuhdast ja kuusi tuat sisäl.

Se hän ol haken eilä ja laittan naveto porstosse kuivuma. Yhdes he laittiva vaatimattoma koristes se oksil ja jokusen piäne kynttilä, haisteliva hyvä metä haju. Sit he söivä riispuuro ja soppa, ja kummanki mako tul nii killilles, et täydyi otta piäne nokose. Ehtopual hämäryi klasi takan sinä aikan, ko Alina hörvät keinustoolihi ja Alpert puulaveril. Kello tikit seinäl, muuto ol ihan hiljast. Klasist näyi, et piäni pakaslume hiutalei rupes hiljalles tipahtelema alas ja pihal ol tul piän kerros lunt eiläse suajajään pääl, kon Alpert heräs. Hänel ol tullu huussihi asia ja ko hän nous laverilt, Alinaki havahdui. Hän kröhäyt kurkkuas ja huamas, et ol nukkun suu auk, oikee makkiaste. Joulunalustyä oliva häne väsyttän.

”Ohoh, mitä se kelloki mahta jo ol”, Alina nous jalvoilles ja ol taas tarmo täyn. He pruukasiva käyd viämäs lyhdy isä ja äiti haudal ain aato ehtopualel, sit olis lypsämine, sauna ja viimätteks syämine. Siin heijä jouluaattos menis, nii et kumpaki olis valmis petihi viimästä ehtoste yhdeksält, niinko muullostenki talviaikan.

Alpertil ol lyhty ja kynttilä katottunnas valmiks ja he läksivä hauttausmaal heoskyydil. Saiva kynttiläs syttymä ja toivotteliva hyvä joulu muil haudoil kävijöil. Paohamist olis ollu monenki tutu kans, mut ei auttan, lypsyl täydyi lähti. Tälläi aattoehtoste Alperttiki tul auttama navettoho, et Alina sais kaik valmiks vähä pikemmi. Alina koit pistä töpinäks, ko hän ol sopin Unto kans, et Unto toisis penika pual kahdeksa ajois. Ensiks

tarttis viäl sauno ja syäd. Sen tähde hän ei malttan saunassakka oikee viippy, ja Alperti miälest ol sukkela, kui hän siält nii äkkin tul.

”No stää pikemi sääki pääse saunottelema, ja päästä syämä. Kova nälk täsä jo onki.” Hän huamas, ko ruvetti syämä, et Alpert ol jo veistel kinkust aikamoissi kappelei. Iso kinkku heil oliki, ite kasvatetust siast. Alina ol suunnitel, et hän annais siit Untol kans, kon Unto tulis.

Nii sisarukse käveivä pöyttähä ko kumpaki ol saunapuhdas, ja tuka suit. Kyl kelpas. Kinku lisseks ol sianpääsylvä ja peruni, ruskia kastiket ja joululimppu, ja sitä räätikäsloora, piimjuusto ja sallatti tiätyst kans, etikal höystetyl kermavaahdol. He oliva vait ja pureskeliva raohallisest. Pöädäl ol joululiina ja kolmhaarases kynttiläjalas paloi kynttilä, samate joulukuuses. Lisäks tul valunkajastust hellast, siäl paloi valu tiätyste kon ulkon ol pakast toistkymment astet. He oliva juur saan syätty, päälisruaks puuro ja soppa, ko Alpert nous pöädäst ja huamas, et ulkon joku soikottel taskulampul päi klasei. Hän ihmettel kauhjaste.

”Joku o tulos meil... mut kuka ihme tälläl ny liikku? Ollenek jollai joku hätä?”

”Taita ol joulupuk!” Alina vastas ja hänt rupes nauruttama Alperti hölmistyn naamvärk.

”Joulupuk... kui se nyt tän tulis?!” Alpert päivittel, niinko joulupuk olis oikkiaste ol olemas. ”Tääl mittä kakaroitakka ol. Kyl se o ny tul vääräm paikkaha...”

”Iha lailisse se o tul”, Alina vastas ja sit kuului jo porstost askelei ja koputus ovehe. Tulija oliva naapurei, Jussila Unto ja kaks vanhint poikka, Niilo ja Ilmar. Iha etumaisen kipit piän ja terhakas koeranpenik, mikä karas ensiks Alina tyä ja sit Alperti, ja heilut hänttäs niiko viimist päivä.

Alina ei ikä unhottan sitä riamu, mikä sytyi Alperti silmihi, ko hän näk piäne karvaturri, vaik hän tiätyst luul, et he ovat vaa tullu jollai asial – melko varma pyytämä jottai – eikä velipoik meinan millä usko, et Hissu jäis ny heil, häne ikiomaks koerakses. Hän ol tiätyste naapuris mont kertta sitä krahnuttan ja heittä sil köppi, mut et hän ny lopult saisis Alinalt luvu oikee oma koeraha, se men yli häne ymmärrykses.

Mut pakko se ol lopult usko, ko Unto ja poja joskus tunni pääst läksivä. Unto ol juan kolm kupillist kaffet ja syän kaks isso kinkkuvoikakko, pipareit iso kasa. Pojil Alina ol lämmittän viinmarjamehu ja tyrkyttän kakko ja piparei nii pali, et he viimätteks pitelivä makoas ja valittiva, et ny ei jaks enä murustakka. Kotti viämisiks Alina pist heil limpu, aika kaple kinkku, piimjuusto ja pipareit. Hän varot kumminki ankarast, et ne oliva perhe piänimmil tarkotet, Niilo ja Ilmar oliva omas jo saan. Harvinaist herkku heil kaikil.

Hissu, piän karvakerä, ol tiätyste pirti keskipiste. Kaik sitä silittelivä ja pelasiva sen kans, nii kaua, et penik väsät iha täysi. Se oikas koipes keskel laattia ja rupes nokosil. Alpert ei saan siit silmiäs lainka irt ja päivittel montten kerttaha: ”Kyl te ny muul valla jymy-yllätykse kekseit! En ol ikä tämmöst lahja saan!”

”Kiittel Alinat vaa, hän tämä keksei”, Unto nyäkyttel Alinat päi. ”Me sovitti täst jo mont viikko takasi.”

Alpert löi kämmenel ottahas: ”Enkä mää aanan yhtikäs mittä!”

”Mut kylma me lähdetä täst kottippäi”, Unto meinas ja haukottel leviäst. Poja kököttivä silmä ristos laattial, Hissu viäres.

”Tost ko tua kaver herä, se täyty viäd pissal heti, eikä puale tunni pääst. Se o kova päästelemä lurui”, Unto nyäkkäs Alpertil. Alina katoi kans tuima näkösen Alpertti; juur vahetetti puhta mattakki.

”Tot kai, tot kai... poik pisul pääse, heti ko vaa herä”, Alpert vakuuttel. Ja hyvi hän asia hoitiki, ei tarvin Alina valitta mistä. Hissust tul Alpert silmäterä ja se seurasi hänt joka paikkaha, askel ja paukaus. Eikä Alinallakka mittä sitä vasta ollu, päivastoin, hän ihmettel, miksei ollu antan Alpertti otta koera jo enne. Mut sitä hän ei Alpertil viittin kertto.

Semne joulu se ol täl kertta. Hyvä joulu lukijoil kans!

– *Leena Falttu* –

Ruusun arvoinen kuningatar

Aliénor d' Aquitane eli *Akvitanian Alienor* oli poikkeuksellinen henkilö, aikansa vaikutusvaltaisimpia ja rikkaimpia naisia ja joka myös eli ajansa naiselle epätyypillisen elämän. Tällä tarkoitan sitä, että hän ei vain tyytynyt siihen osaan, jonka miehet hänelle määräsivät.

Alienor syntyi vuonna 1122 Akvitanian herttuan *William X* esikoistyttärenä. Akvitanian herttuakunta sijaitsi Lounais-Ranskassa, ja sen rajoittui karkeasti ottaen Biskajanlahteen, Pyreneihin ja Espanjaan.

Hänet nimettiin äitinsä *Æenor de Châtelleraulin* mukaan, ja nimi tarkoittaa toista *Æenoria*. Alienor sai parhaan mahdollisen koulutuksen. Hänen kotikielensä oli poitevin – murre, joka on lähellä ranskan kieltä, mutta Alienor oppi myös lukemaan ja kirjoittamaan latinaa. Lisäksi hän opiskeli musiikkia, kirjallisuutta ja metsästystä sekä haukoilla että aseilla.

Pirjo Rautio, edesmennyt Suomen ruusujen kuningatar, antoi vuonna 1999 jalostamalleen ruusulle kuningattaren nimen. Keskiajan mahtikuningatar sai vihdon ja viimein ansaitsemansa nimikkoruusun!

(kuva Lauri Simonen)

Alienorin nuoruus päättyi äkisti isän kuolemaan, ilmeisesti ruokamyrkytyksen aiheuttamaan, huhtikuussa 1137. William ehti asettaa Alienorin perijäkseen, *suo jure*, joka tarkoittaa kirjaimellisesti omassa oikeudessaan. Itseoikeutettu perijä veli Vilhelm oli kuollut sylivauvana. Tuolla hetkellä viisitoistavuotiaasta naisesta tuli Euroopan tavoitelluimpia perijättäriä, koska Akvitanian lisäksi hän peri Poitiers'n kreivikunnan ja Gasgognen herttuakunnan.

Luonteeltaan Alienor oli älykäs, vilkas, voimakastahtoinen ja täynnä elämää. Hänen ulkonäköään on ylistetty suorastaan ylenpalttisesti, mm. ilmaisulla *perpulchra* – enemmän kuin kaunis. Silti kukaan ei ole kertonut, minkä väriset silmät ja hiukset hänellä oli, mikä on kovin kummallista tämän ajan ihmisen näkövinkkelistä katsottuna.

200 – luvulla kuitenkin ihannoitiin vaaleita naisia, ja Alienorin isä ja isoisä olivat punatukkaisia. Chinonin kaupungin eräässä kappelissa on seinämaalauk, joka suurella todennäköisyydellä esittää Alienoria, ja siinä hänellä on punaruskeat hiukset.

72 – vuotiaana hän pukeutui mieheksi, hän oli siis siihen sekä riittävän hyväkuntoinen että hoikka ja pitkä, ja ratsasti Itävaltaan neuvottelemaan poikansa, *Rikhard I:n* lunnasta.

Alienor nai holhoonsa pojan, *Ludwig VII*, mutta avioliitto ajettiin karille yhteisestä sopimuksesta maaliskuussa 1152. Vain muutamia viikkoja avioliiton mitätöinnin jälkeen Alienor nai itseään yksitoista nuoremman Normannian herttuan, Henrikin. Lokakuussa 1154 *Henrik II* nousi Britannian kuninkaaksi, ja kaiken muun lisäksi Alienorista tuli myös Englannin kuningatar.

Seuraavan kolmentoista vuoden aikana parille syntyi 8 lasta, joista kahdesta tuli saarivaltakunnan kuningas. Valitettavasti liitto rakoili, eikä vähiten Henrikin toistuvan uskottomuuden vuoksi. Kun Alienor aikoi liittyä poikiensa nostattamaan kapiaan, Henrik vangitsi hänet 16 vuodeksi, ja vasta Henrikin kuolema vapautti syrjäytetyn kuningattaren.

Alienorin poikkeuksellisuudesta kertovat myös seuraavat yksityiskohdat. Vuonna 1146 hän johti oman feodaaliarmeijansa toiselle ristiretkelle, josta ei kuitenkaan tullut odotetun kaltaista sotilaallista menestystä. Ludwig oli heikko johtaja ja keho taktikko, mutta Alienor oppi retken aikana kuitenkin paljon esim. merenkulun säännöksistä, jotka olivat hyvin kehittyneet Välimeren itäosissa. Lisäksi hän kehitti kauppasopimuksia mm. Konstantinopoliin.

Alienor suosi taiteita ja piti yllä kirjailijahovia 1170 – luvulle asti yhdessä tyttärensä *Marie de Champaignen* kanssa. Hän modernisoi Poitiers'n kaupunkia laatimalla sille uuden vapauskirjan, rakentamalla kauppahallit ja uuden kehämuurin sekä laajentamalla merkittävästi palatsiaan.

1800 – luvulla, ruusujen kulta-aikana, monet uudet jalosteet saivat kuningattarien, herttuattarien ja kreivittärien nimiä. Miksi Alienor unohdettiin silloin? (Myös Jean Pierre Vibert II on vuonna 2005 nimennyt sammalruusunsa Alienorin mukaan.) Alienor ei yksinkertaisesti vastannut sen ajan naisihannetta. Naisen kuului olla kotona ja pysytellä miehensä varjossa, olla heikko ja hauras.

Minäkin tutustuin Alienoriin kunnolla vasta vuonna 2009, kun ostin ”plantun” Hongiston taimistolta. Ruusu on levittäytynyt noin viiden neliön alalle eikä ole aiheuttanut minkäänlaisia huolia. Sitä ei tarvitse suojata; lannoitus ja kuivien oksien karsinta riittää pitämään sen elinvoimaisena. Se on vahva ja kaunis.

Ristikko

Suhonen Ihovaiva Kauppaketju Paasilinna Ruots. suunnistuskisa
 Tonavan sivujoki PUKEA Avaruushallinto Maa
 Lopettaa Linssi Ruots. suunnistuskisa
 Pistävä hoito Autossa
 Sarve-ton Tunteet Käärme Sävel MATELU
 ? Baba KÄSKY TUNNE joulukaavi ? PAK
 Ihokuva Voitekkaan
 MAKU Soitin YH-ÄIDILLE Kouvolaa RASVOJA
 Virtassa jää jälkeen MASKI TEKO
 Italiasa ILMA-TORJUNTA Ex-Finnair
 Ent. radio SEIKKA Radianni Hartalilina KUNTA
 24.2. VIIKONPÄIVÄ
 Kuiva alue Sähköauto LISTAHINTOJA Kuinka? Juhlaruno
 Hautausmaalla ? Verde e.t.
 Sitten ... "Urpo" -kumpu
 Ravintola aaltoja ? Angeles AIKOMUS
 Ford? LEPRA
 Vuosi- Jupiterin kuu
 Eukko H₂O

Laatinut: T. Perkiö

Ratkaisu on sivulla 7.